

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання" щодо забезпечення справедливого розподілу комунальних послуг"

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Прийняття проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання" щодо забезпечення справедливого розподілу комунальних послуг" (далі – законопроект) зумовлене необхідністю удосконалення механізмів розподілу теплової енергії та комунальних послуг у багатоквартирних будинках з метою усунення несправедливих нарахувань, стимулювання енергозбереження та приведення національного регулювання у відповідність європейським стандартам.

Україна, як сторона Угоди про асоціацію з Європейським Союзом та Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, зобов'язана привести національне законодавство у відповідність до *acquis* ЄС у сфері енергоефективності. Регламент ЄС 2018/1999 закріплює принцип "енергоефективність передусім", який передбачає максимальне врахування альтернативних, економічно вигідних заходів енергозбереження на всіх рівнях планування. Оновлена Директива ЄС 2023/1791 про енергоефективність прямо вимагає від держав-членів запровадження прозорих, публічно доступних правил розподілу витрат у багатоквартирних будівлях, точного обліку індивідуального споживання та виставлення рахунків за фактичне споживання.

Проте наразі правила розподілу теплової енергії в Україні мають низку суттєвих системних недоліків. Чинна система створює штучний регуляторний бар'єр, який не дає змоги враховувати реальні відмінності теплового навантаження залежно від категорії приміщень, рівня їх утеплення, наявності або відсутності опалювальних приладів та наслідків технічних порушень у системі. У результаті споживачі змушені сплачувати перевитрати, впровадження енергоефективних заходів стримується, виникають постійні конфлікти між співвласниками та постачальниками, а загальна ефективність використання енергетичних ресурсів знижується.

Крім того, відсутність чіткого диференційованого підходу до розподілу витрат на опалення місць загального користування, підтримку внутрішньобудинкової системи опалення та транзитні ділянки трубопроводів

призводить до того, що частина споживачів оплачує енергію, якої фактично не отримують.

2. Мета і завдання законопроекту

Метою прийняття цього законопроекту є створення прозорого, справедливого та ефективного механізму розподілу теплової енергії та комунальних послуг, який відповідає принципу оплати виключно за фактично отриману послугу, усуває штучні бар'єри для енергозбереження та мінімізує конфлікти між учасниками відносин.

Основні завдання законопроекту:

1) забезпечення справедливого та диференційованого розподілу теплової енергії з урахуванням особливостей різних категорій приміщень і фактичного споживання;

2) стимулювання енергозбереження та впровадження енергоефективних заходів шляхом усунення регуляторних бар'єрів;

3) гармонізація національного законодавства з *acquis* ЄС у сфері енергоефективності та виконання міжнародних зобов'язань України;

4) запобігання виникненню спорів і зловживань через запровадження прозорих, зрозумілих і передбачуваних правил розрахунків.

3. Основні положення законопроекту

Законопроект шляхом внесення змін до Закону України "Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання" передбачає:

1) скасування мінімальної частки середнього питомого споживання теплової енергії та встановлення порядку визначення та розподілу обсягу теплової енергії на опалення приміщень з урахуванням особливостей категорій приміщень будівлі:

для опалювальних приміщень з вузлами розподільного обліку - згідно з показами приладів обліку теплової енергії;

для опалювальних приміщень без вузлів розподільного обліку - пропорційно опалювальній площі;

для окремих приміщень з транзитними мережами опалення, в яких відсутні опалювальні прилади та які є самостійними об'єктами нерухомого майна - виключення площі такого приміщення з загальної опалювальної площі будівлі та нарахування лише обсягу теплової енергії транзитних трубопроводів;

для приміщень з індивідуальним опаленням нараховується обсяг теплової енергії транзитних трубопроводів системи опалення, що проходять через вказане приміщення.

2) чітке врегулювання розподілу теплової енергії на загальнобудинкові потреби опалення (опалення місць загального користування та функціонування внутрішньобудинкової системи опалення будинку), зокрема:

для опалення місць загального користування:

обсяг теплової енергії не визначається і не розподіляється за відсутності опалювальних приладів;

при наявності опалювальних приладів обсяг теплової енергії розподіляється пропорційно опалювальній площі на всі опалювальні приміщення, що мають доступ до таких місць, і не розподіляється на приміщення, які мають окремий вхід, відокремлений від місць загального користування, а також на окремі приміщення з транзитними мережами опалення;

на функціонування внутрішньобудинкової системи опалення будинку: розподіляється пропорційно опалювальній площі на приміщення без індивідуального опалення; не розподіляється на приміщення з індивідуальним опаленням та окремі приміщення з транзитними мережами опалення;

3) включення витрат теплової енергії на забезпечення функціонування внутрішньобудинкової системи гарячого водопостачання до складу тарифу на послугу з постачання гарячої води як комплексної комунальної послуги без виокремлення окремого платежу за теплову енергію.

4. Місце законопроекту в системі законодавства

Нормативно-правові акти, що діють у відповідній сфері суспільних відносин:

Закон України "Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання";

Закон України "Про житлово-комунальні послуги";

Закон України "Про теплопостачання";

Закон України "Про енергетичну ефективність будівель";

Закон України "Про енергетичну ефективність";

Закон України "Про захист прав споживачів".

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту у разі його прийняття не потребуватиме додаткових витрат з Державного бюджету України або місцевих бюджетів.

6. Очікувані соціально-економічні, правові та інші наслідки застосування закону після його прийняття

Прийняття законопроекту забезпечить:

1) справедливий розподіл теплової енергії та комунальних послуг за фактичним споживанням;

2) усунення регуляторних бар'єрів для впровадження енергоефективних заходів;

3) гармонізацію національного законодавства з європейськими стандартами, виконання зобов'язань України за Угодою про асоціацію з ЄС та Договором про Енергетичне Співтовариство;

4) підвищення прозорості та ефективності управління внутрішньобудинковими системами опалення і гарячого водопостачання, що сприятиме раціональному використанню енергетичних ресурсів і зменшенню соціальної напруги у сфері житлово-комунальних послуг.

Народні депутати України

О.В. Мовчан та інші

